

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gid. 50 kr., za pol leta 1 gid. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravljalstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisni se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za ostanila se plačuje od navadne vrstice, če se natlano enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Odločilna bitka za Celje.

Skoro deset let smo se borili štajarski Slovenci za slovenske paralelke na celjski gimnaziji. Dan 10. julija 1895 je oni nepozabljivi dan, katerega smo zmagali s to zahtevo; kajti istega dne, kakor smo zadnjič na kratko poročali, bila je vsprejeta od poslancev v državnem zboru celjska slovensko-nemška gimnazija s 30 glasovi večine. Radi bi o tej razpravi na tanko poročali, toda prostor nam nikakor ne dopušča, zato hočemo zadnjo bitko za celjsko gimnazijo le v kratkih obrisih popisati.

V torek, dne 9. julija je prišla na vrsto v državnem zboru razprava o proračunu gledé srednjih šol in posebe o celjski gimnaziji. Kakor znano, je večina konservativcev, Poljakov in Mladočehov v proračunskem odseku vsprejela celjsko točko. Nemško-liberalna manjšina je zato napovedala predlog manjšine, o katerem je dne 9. julija poročal v državnem zboru šlezijiški poslanec Haase ter Slovencev ponujal slovensko-nemško gimnazijo kje drugod na Spod. Štajarskem, le v Celju ne. Za gimnazijo v Celju ne morejo glasovati, ker se s tem godi krivica »nemškemu« Celju. Tudi češki liberallec Halwich je govoril zoper celjsko slovensko gimnazijo, kakor tudi nemški antisemit Polzhofer in štajarski liberallec dr. Kraus, ki je ostro napadal »neopravičeno« zahtevo Slovencev gledé ustanovitve »slovenske« gimnazije v »nemškem« Celju.

Nato je govoril naš poslanec g. Miha Vošnjak. Naglašal je, da je celjsko vprašanje v prvi vrsti pedagoško; kajti kot politično ne dovede nikdar do sporazumljenja. Iz zgodovine je dokazal, da Celje nikoli ni bilo čisto nemško mesto, ob enem pa pokazal na razmere na Češkem. Ondi Nemci zahtevajo vsa prava tudi za nemško manjšino, na Štajarskem pa, kjer imajo oni večino, nočejo niti čuti o slovenski manjšini. Kar so ponujali Nemci Slovencev na mesto gimnazije v Celju, bilo je le žaljivo. K sklepu je rekel g. Vošnjak: »Pri glasovanju o tej točki se bodo kakor l. 1891. združile zopet vse stranke na desnici zoper levico. Želim, da bi tako ostalo, in bi se nam pridružili jugoslovanski tovariši in zastopniki češkega naroda v korist volilcev!«

Dne 10. julija je začel prvi govoriti zoper slov. celjsko gimnazijo mariborski poslanec, dr. Kokoschinegg; navel je marsikatero neresničnost o mariborski gimnaziji ter proti koncu prosil vse Nemce, naj branijo »vrle nemške« Celjane. Češki poslanec dr. Kurz je dokazal nemško-liberalno nestrpnost ter izjavil: Za nas Mladočehe je celjsko vprašanje načelno; kajti zahtevamo, da se Slovenci ne zatirajo. Po dr. Foreggerju, ki je poldrugo uro vezal znane otrobe, oglasil se je štajarski nemški konservativlec Kaltenecker. Vse je bilo radovedno, kaj bode povedal, ker je dobil več grozilnih pisem od volilcev, naj za slov.-nemško gimnazijo v Celju

ne glasuje. Toda vsa čast vrlemu možu! Govoril je za nas Slovence tako izvrstno, da so nemški liberalci in nacionalci kar besneli. Ta grozni srd se je tudi razvidel iz govora nemškega nacionalca, graškega profesorja Hofmann-Wellenhofa. Po izjavi voditelja naučnega ministerstva, da vlada prepušča razsodbo o Celju zbornici, sta bila izvoljena glavna govornika, in sicer protigovornik dr. Menger in za-govornik g. Fr. Robič.

Menger je naglašal, da so Slovenci odbili vse posredovalne nasvete; vsled tega naj Nemci složno glasujejo proti postavki. Gosp. Fr. Robič pa je v pol ure trajajočem govoru dokazal, da nemški liberalci izprva niso bili proti postavki za Celje, temuč le nemški nacionalci. Ako se Slovenci ojačijo, je to le državi v korist; kajti pot pravičnosti vodi do sprave. Sicer pa bomo ves ta govor objavili, ki je najboljši labor v državno-zborskem delovanju g. Fr. Robiča. Nato se še nekateri stvarno popravljali, med temi g. dr. Gregorčec, ki je dokazal, da južnoštajarska duhovščina zvesto spolnjuje svoje dolžnosti in da Celje nikoli ni bilo čisto nemško. Konečno je bilo glasovanje, ki je za nas Slovence tako srečno izpadlo. Slovenci, tudi v prihodnje ne obupajmo! Bog in pravica sta z nami!

I. občni zbor slovenskega političnega in gospodarskega društva za politični okraj Ljutomerski.

(Dopis iz Ljutomeru.)

Prvi občni zbor novoustanovljenega slov. političnega in gospodarskega društva za ljutomerski okraj je bil napovedan na nedeljo, dne 14. julija t. l., popoldne v Vaupotičevi pivarni v Ljutomeru. Že to prvo zborovanje je pokazalo, kako potrebno je bilo to društvo; kajti ne samo iz ljutomerske okolice, ampak tudi iz gornje-radgonskega okraja so prišli k temu zborovanju skoro vsi možje, ki se zavedajo svojih političnih in narodnih pravic. Okoli 3. ure popoldne, ko je bilo zborovanje napovedeno, pridržra iz Radgone šest biciklistov in za njimi šest voz, med temi jeden velik voz s štirimi konji, ki so pripeljali mnogo drugih gostov in udov našega društva.

Ker je gosp. predsednik, Ivan Kukovec, zaradi bolehnosti bival v toplicah, otvoril je zborovanje g. podpredsednik, dr. Fr. Rosina; pozdravil je vse navzoče, predstavil vladnega komisarja, g. pl. Crona, ter trikrat zaklical »živio« svetlemu cesarju, kot milem vladarju vseh avstrijskih narodov. Potem je predstavil deželnega poslanca g. dr. Dečka ter njemu prepustil besedo.

Gosp. dr. Dečko je jasno in poljudno razložil naš politični položaj, zlasti kako so se morali naši deželn

poslanci boriti v Gradcu za naše pravice in zakaj so morali celo izstopiti iz deželnega zbora, ko so videli, da so vsi njih naporji zastonj, ker večina deželnega zbora graškega nam nikakih pravic ne pripoznava. Dalje je razložil, kakšne borbe so imeli naši državni poslanci v državnem zboru na Dunaju, kjer pa so s pomočjo konservativnih Nemcev, Čehov in Poljakov vendar le dosegli, da dobimo v Celju slovenske paralelke na gimnaziji, čemur so se vsi Nemci, tudi ljutomerski, do zadnjega trenutka ustavljali. Kakor je pravica zmagala na Dunaju, upamo, da zmagata tudi v Gradcu.

Po tem jako pohvaljenem govoru je predlagal dr. A. Mihalič sledečo resolucijo, ki se je soglasno sprejela: »V Ljutomeru zbrani slovenski volilci izrekajo zahvalo slovenskim deželnim in državnim poslancem za njih odločno narodno postopanje, posebno glede vprašanja celjskega ter želé, da bi sedaj, ko je razpadla koalicija, skušali naši državni poslanci zjediniti se po možnosti hitro v enem klubu; odobravajo tudi popolnoma izstop deželnih poslancev iz deželnega zbora štajarskega, ter pričakujejo, da se ti poprej ne vrnejo v deželni zbor, dokler ne zadobé zadostnega poročstva, da bode se deželni zbor oziral na narodne in kulturne potrebe in na zahteve slovenske tretjine štajarskega prebivalstva.«

Drugi govornik, g. Dragotin Hribar iz Celja, je govoril o gospodarskem napredku Slovencev ter v lepih besedah pokazal, kako je dandanes celo drugačno življenje na kmetih, kakor je bilo svoje dni; kmet ima več potreb, potrebuje več denarja, mora tedaj tudi drugače gospodariti, kakor so nekdanje gospodarili, ko so si bili vse doma pridelali, kar so potrebovali. Kdor se neče v nove razmere privaditi, mora na nič priti. Zato je prav, da se kmetje zbirajo v družbe, kjer se podučujejo o svojih dolžnostih in pravicah ter se jim razlaga, kako morajo gospodariti, da bodo v teh hudih časih vendar le izhajali. Tudi ta govor je bil pohvalno sprejet, in eden ud je predlagal, naj slavni odbor in kmetijska podružnica delata na to, da bode se kedaj tudi v Ljutomeru priredila okrajna razstava gospodarskih pridelkov.

Tretji govornik je bil ljutomerski odvetnik dr. Fr. Rosina, ki je najprej podal navzočim nekatere nauke, katerih se naj držijo pri svojem občinskem gospodarstvu in pri volitvi občinskih predstojnikov. Tu naj posebno pazijo na to, da volijo vselej vernega, krščanskega moža; kajti kdor spolnjuje svoje dolžnosti do Boga, bode tudi spolnjeval dolžnosti občinskega predstojnika. Potem pa je pikro sibal gospodarstvo ljutomerske občine ter podal kratko kroniko ljutomerskega občinskega odbora. Po tem izvrstnem govoru se je sprejela soglasno resolucija: »Volilci ljutomerske občine izrekajo tem potom svojo popolno zaupanje svojim narodnim zastopnikom v ljutomerskem občinskem zboru, ter zahtevajo, da tudi v prihodnje energično zastopajo pravice večine ljutomerskega trga.«

Na zadnje še je imel posestnik Josip Karba iz Krapja jako podučljiv govor o »troskah« ali škodljivih glivah na rastlinstvu. Res, zaslužena je bila pohvala, katero mu je izrekel gosp. podpredsednik v imenu celega društva. Zahvalivši se vsem, ki so prišli k prvemu zborovanju tega društva, kakor se posebno vodji okrajnega glavarstva, kot vladnemu zastopniku, je predsednik zborovanja sklenil, in potem je vse hitelo iz soparnih sob na senčnati vrt, kjer so se ohladili ter z jedjo in pijačo okrepili. Posebno pohvalno je omeniti, da so skoro vsi gospodarji kmalu šli domov, ker pridni gospodar ima zdaj mnogo težavnega in silnega dela. Na veselo svidanje pri drugem zborovanju!

Cerkvene zadeve.

Blagoslovljenje križev

za cerkev Matere milosti pri očetih frančiškanih v Mariboru o godu Karmelske Matere Božje dne 16. julija 1895.

Leta 1892. so mil. knezoškof Mihael dne 26. julija prvokrat so vrtu frančiškanskem lopato v zemljo zasadili, in s tem se je pričelo velikansko delo, zidanje nove cerkve Marijine. Dne 11. avgusta 1892 se je položil vogelni kamen za južni zvonik. Dne 2. julija 1893 so prenesli milostljivi višji pastir presv. Rešnje Telo v začasno cerkev v samostanu frančiškanskem, venčane device so pa prenesle ravnataj v slovesnem sprevedu čudodelno podobo usmiljene Matere Marije. Dne 10. avgusta 1893. l. so milostljivi knezoškof blagoslovili za cerkev temeljni kamen, in so vse poslušalce navdušili z ognjevitim govorom za nadaljevanje pričetega dela. Dne 16. julija so pa blagoslovili milostljivi višji pastir dva križa za oba zvonika, tretjega pa za na sleme nove, po večem že dodelane cerkve Marijine. Po blagoslovljenju križev so spregovorili o sv. Križu v cerkvi slovenski, po odpeti veliki sv. maši pa nemški zvonaj pred novo cerkvijo. Rekli so: »Bog križa ni ustvaril, ampak človek si ga je sam naredil s tem, da se je Bogu uprl in grešil. Tako si je naložil Adam težek križ, in mi vsi, otroci njegovi, nosimo vsak njegov in pa svoj križ. Človeški rod namreč ni bil zadovoljen samo s tistim križem, ki nam ga je naložil Adam, ampak si še vedno novih križev pripravlja.

Če nam kdo toži o križih, ki ga težijo, vidimo kar hitro, da si je svojih križev, največjih križev, večji del sam s svojim grešnim ravnanjem kriv, ali pa tudi drugi, ki mu krivico in pa težave delajo. Celó Sinu božjemu je človeški rod križ stesal, in Jezus ga je s svojim trpljenjem posvetil, in sv. maša, vsi sveti zakramenti zajemajo svojo moč iz trpljenja Jezusovega, iz sv. Križa. Spokorni Dizmas na desni strani Jezusovi je svoje trpljenje na križu, na katerega je bil pritrjen, prenašal potrpežljivo po zgledu Jezusovem, in se je zveličal; levi razbojnik se je pa nad križem svojim in nad ljubim Jezusom hudoval. S tem se sicer križa rešil ni, pač pa je zgubil vse zasluženje trpljenja svojega in — pogubil se je. Naj torej sveti znamenje sv. Križa čez mariborsko mesto in daleč tje po mili lavantinski skofiji, in nas naj uči za Jezusa radovoljno trpeti, spokorno živeti, in pa z udanostjo v božjo sveto voljo umreti!

Preobilno zbrano ljudstvo je črstvo seme božje besede sprejelo v svoje dobro srce, in kar nič ne dvomimo, da se bode srečno dognalo, kar še sedaj dovršeno ni. — Zvonovi za novo cerkev so bili na Dunaju vlti že dne 28. junija 1895. leta. Društvenikov, ki vlagajo svoje krajcarje, je zdaj blizo 27.000. Stroškov je bilo dozdej blizo 250.000, od katerih se pa blizo 90.000 ni plačanih. Za vsem bodo stroški narastli na 400.000 goldinarjev. Radodarnim otrokom Marijinim, ki nam z molitvami in z darovi pomagajo, naj Bog plati in pa Marija Mati!

Marianus.

Gospodarske stvari.

Uima gorice.

(Konec.)

Učeni naravopisec Šubert govori o trsnih uški ter jo kaže kakti žuželko in metulja, pa pristavi, da jo bo premog premagal.*) In res! V tistih krajih, kjer se premog nahaja in koplje, še te uime v vinogradih nimajo.

*) Šubertova teorija je samo optimistična. Ured. „Sl. Gosp.“